

NOKUTs tilsynsrapporter

Arbeid med de yngste barna (0–3) i barnehagen

AOF Haugaland

September 2016

NOKUT

NOKUT kontrollerer og bidrar til kvalitetsutvikling ved fagskolene. Dette gjør vi blant annet ved å godkjenne nye fagskoletilbud. Fagskoleutdanning er en yrkesrettet utdanning på et halvt til to år, som bygger på videregående skole eller tilsvarende realkompetanse. Betegnelsen fagskoleutdanning er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen fagskoleutdanning, må utdanningstilbudet være godkjent av NOKUT. Alle fagskoletilbud må tilfredsstillе nasjonale kvalitetsstandarder. NOKUT godkjenner også institusjonenes interne system for kvalitetssikring.

Tilbyder/Utdanningssted:	AOF Haugaland
Utdanningstilbudets navn:	Arbeid med de yngste barna (0–3) i barnehagen
Nivå/fagskolepoeng:	60
Undervisningsform:	Stedbasert
Sakkyndige:	Victoria Elise Olsen og Nina Johannesen
Dato for vedtak:	7. september 2016
NOKUTs saksnummer	16/00286

Forord

Fagskoleutdanning er yrkesrettet utdanning som bygger på fullført videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. Fagskoleutdanning har et omfang på minst et halvt år og maksimalt to år som heltidsutdanning. Betegnelsen fagskoleutdanning er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen fagskoleutdanning, må utdanningstilbudet være godkjent av NOKUT.

Vurderingsprosessen starter med at en tilbyder søker NOKUT om godkjenning av et utdanningstilbud. Søknaden blir først gjenstand for en innledende vurdering, for å avklare om forutsetningene er til stede for videre behandling jevnfør fagskoletilsynsforskriften § 3-1. I den innledende vurderingen ser NOKUT blant annet på om styringsordning og reglement er tilpasset utdanningstilbudet og om tilbyder har et tilfredsstillende system for kvalitetssikring.

Søknader som tilfredsstillende forutsetningene for behandling blir videre vurdert av eksterne, uavhengige sakkyndige oppnevnt av NOKUT. De sakkyndige vurderer søknaden opp mot de faglige kravene i fagskoletilsynsforskriften §§ 3-2 – 3-8.

Til den sakkyndige vurderingen har NOKUT oppnevnt:

- Victoria Elise Olsen, rådgiver i Utdanningsdirektoratet
- Nina Johannesen, førstelektor ved Høgskolen i Østfold

Når de sakkyndige har funnet at ett eller flere av de faglige kriteriene ikke er oppfylt på en tilfredsstillende måte, sendes et utkast til tilsynsrapport (kapittel 2 i denne rapporten) til tilbyder for kommentarer. Tilbydere kan da påpeke mangler eller misforståelser i de sakkyndiges innstilling. NOKUT tillater i tillegg mindre justeringer. De sakkyndige vurderer tilbakemeldingen fra tilbyder, før NOKUT konkluderer og fatter endelig vedtak.

I denne rapporten er alle vurderingene som danner grunnlag for godkjenningen samlet. Tilbyder plikter å gjennomføre utdanningstilbudet slik det fremgår av denne rapporten og søknaden som ligger til grunn. Studenter kan lese rapporten for å få inntrykk av hvilken utdanningskvalitet de kan forvente. Yrkeslivet og andre samfunnsgrupper kan også orientere seg om den sluttkompetansen studentene sitter igjen med, og innholdet i utdanningen.

NOKUT, 7. september 2016

Øystein Lund
tilsynsdirektør

Innhold

1	Informasjon om søkeren	1
1.1	Informasjon om tilbyder og utdanningen	1
2	Sakkyndig vurdering av utdanningen	1
2.1	Oppsummering	1
2.2	Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1).....	2
2.3	Læringsutbytte (§ 3-2).....	4
2.4	Utdanningens innhold og oppbygning (§3-3).....	6
2.5	Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4).....	13
2.6	Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5).....	14
2.7	Eksamen og sensur (§ 3-6)	17
2.8	Infrastruktur (§ 3-7).....	19
2.9	Konklusjon etter sakkyndig vurdering	19
3	Tilsvarsrunde	21
3.1	Søkerens tilbakemelding.....	21
3.2	Sakkyndig tilleggsvurdering.....	22
3.3	Endelig konklusjon fra sakkyndig komité	22
4	Vedtak	23
5	Dokumentasjon	23

1 Informasjon om søkeren

1.1 Informasjon om tilbyder og utdanningen

AOF Haugaland søkte NOKUT 1. mars 2016 om godkjenning av *arbeid med de yngste barna (0–3 år) i barnehagen* som fagskoleutdanning. Utdanningen er på 60 fagskolepoeng som gis på deltid over to år. Undervisningen vil gis ved AOF Haugaland i Haugesund og i Kopervik, Karmøy, og det er søkt godkjenning for inntil 20 studenter.

Søker har allerede 14 godkjente fagskoleutdanninger, alle innenfor helse og oppvekst.

AOF Haugaland leverte 1. november 2015 en søknad om fagområdegodkjenning innenfor fagområdet helse og oppvekst. I den forbindelse vil NOKUT gå grundig igjennom de grunnleggende forutsetningene som må være oppfylt for å kunne tilby fagskoleutdanning. Disse er derfor ikke kommentert i denne rapporten.

2 Sakkyndig vurdering av utdanningen

Teksten i dette kapittelet er de sakkyndiges vurdering. Der det forekommer «vi», er det et uttrykk for de sakkyndige. Paragrafene i parentes i overskriftene henviser til tilsvarende paragrafer i fagskoletilsynsforskriften. Teksten i boksene er fra fagskoletilsynsforskriften.

2.1 Oppsummering

Det søkes om godkjenning av et studium i *arbeid med de yngste barna i barnehagen*. Tilbyder legger frem en gjennomarbeidet studieplan. Det er tydelige beskrivelser av læringsutbytte på overordnet nivå og på modulnivå. Organisering, pedagogiske opplegg, innhold, eksamensgjennomføring og vurderinger er godt og oversiktlig redegjort for. Studieplanen viser sammenhenger og fremstår derfor som grundig. Studieplanen er informativ og forståelig og gir studentene en mulighet til å sette seg inn i hva som forventes av dem og hva de kan forvente i studiet.

Kompetanse på feltet det søkes om er etterspurt i barnehager da andelen barn i alderen 0–3 har økt. For at utdanningen skal kvalifisere til dette arbeidet, mener vi at hele utdanningen må ta utgangspunkt i det feltet det handler om. Utdanningen må konsentreres om nettopp de yngste barna, deres kompetanser og behov, og videre hvordan man kan realisere rammeplanen i det daglige arbeidet med denne aldersgruppen. På grunnlag av dette, etterspør vi forbedringer i søknaden før vi kan anbefale at utdanningen godkjennes av NOKUT.

2.2 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1)

2.2.1 Opptak

(1) Krav i fagskoleloven med forskrifter skal være oppfylt. NOKUT vurderer følgende krav:

- a) Grunnlag for opptak. Grunnlaget for opptak skal være relevante kvalifikasjoner på nivå 4 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Søkere har krav på å få vurdert om de er kvalifisert for opptak til en utdanning på grunnlag av realkompetanse.

Beskrivelse

For opptak til fagskoleutdanningen Arbeid med de yngste barna (0–3 år) i barnehagen, krever søker fullført og bestått videregående opplæring fra programområdene Barne- og ungdomsarbeiderfaget og Helsearbeiderfaget i utdanningsprogram for helse og oppvekst. Hjelpepleiere og omsorgsarbeidere og personer med fullført og bestått videregående opplæring fra programområdet Aktivitør i utdanningsprogram for Design og håndverk kan også søke.

Studiet er delt inn i emner. Det er mulig for studenten å søke fritak for et eller flere emner dersom de kan dokumentere at de har tilsvarende NOKUT-godkjente emner fra tidligere.

I tillegg kan søkere få godkjent opptak på bakgrunn av realfagskompetanse:

Kandidater som søker opptak på bakgrunn av realkompetanse må dokumentere at de har en alder som minimum tilsvarer normalalderen for fullført aktuell videregående opplæring (19 år).

I tillegg må søker ha et av følgende punkter:

1. bestått teori til fagprøven innen Barne- og ungdomsarbeiderfaget, Helsearbeiderfaget, Aktivitør eller Omsorgsarbeiderfaget og minimum 3360 timer relevant praksis (2 år)
2. minimum 8400 timer relevant praksis (5 år)
3. kompetanse tilsvarende VG3 Barne- og ungdomsarbeiderfaget, VG3 Helsearbeiderfaget eller VG3 Aktivitørfaget. Kandidaten må bestå fagtest som bygger på en av de gjeldende VG3 læreplanene og ha minimum 5000 timer relevant praksis (3 år)

Vurdering

Med utgangspunkt i studieplanen og tema for utdanningen, er vi enige i at opptakskravet er fagbrev fra barne- og ungdomsarbeiderfaget. Men vi mener at det kun er barne- og ungdomsarbeiderfaget som er relevant. Helsefagarbeider, aktivitør og design og håndverk kan innebære at søker til utdanningen ikke har noen erfaring fra arbeid med barn i barnehagen.

Søkere kan også søke opptak på grunnlag av realkompetansevurdering. Vi er enige i alle tre punktene under realkompetansevurdering, men når det gjelder relevant praksis, ønsker vi en presisering. Søker beskriver følgende som relevant praksis: Arbeidsoppgaver innen oppvekst- og/eller helse- og omsorgssektoren, både offentlig og privat, f.eks. barnehage, hjemmetjeneste, barneavdeling på sykehus, omsorgsboliger, avlastningssentre, mor- og barnesentre, barnevern, asylmottak, krisesentre etc. Vi mener at arbeidsoppgavene bør omhandle arbeid i barnehage og/eller arbeid med de yngste barna (0–3 år).

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må kreve at søkere har fullført og bestått videregående opplæring kun fra programområdet barne- og ungdomsarbeiderfaget (ikke andre utdanningsprogram).

Tilbyder bør presisere at studenter som får opptak på bakgrunn av realkompetansevurdering, har praksis fra arbeid i barnehage og/eller arbeid med de yngste barna (0–3 år).

2.2.2 Samarbeid med yrkesfeltet

(2) Tilbyder skal samarbeide med aktører i yrkesfeltet og delta i faglige nettverk som sikrer at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet.

Beskrivelse

Søker har inngått flere samarbeidsavtaler, blant annet med ulike kommuner i området. Det er også inngått en avtale med FUS barnehagene, som skal sikre samarbeid om studentpraksis, hospitering, ekskursjoner, gjesteforelesninger, evaluering og utvikling av studier med mere.

Samarbeidet med aktørene i yrkesfeltet har resultert i at tilbyder i dag har 14 godkjente fagskoleutdanninger. Samarbeidet har også ført til at mange ufaglærte har startet på videregående opplæring.

Representanter fra Haugesund kommune har deltatt i utviklingen av de to anbefalte nasjonale planene innen oppvekst, «Arbeid med de yngste barna (0 – 3 år) i barnehagen» og «Arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse i barnehagen». De lokale plangruppemedlemmene har videre deltatt i utarbeidelsen av tilbyders lokale studieplaner som bygger på de nasjonale planene og av litteraturlistene til de aktuelle utdanningene.

Vurdering

Tilbyder har et tilfredsstillende samarbeid med aktører i sektoren. Vi mener tilbyder kunne ha fordel av å samarbeide med Universitetet i Stavanger som har kompetanse på dette området.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør samarbeide med Universitetet i Stavanger som har kompetanse på dette området.

2.2.3 Praksisavtaler

(4) For utdanninger med praksis skal det foreligge avtaler som regulerer vesentlige forhold av betydning for studentene.

Beskrivelse

Praksisavtalen inneholder bestemmelser om eksterne praksisveilederes kompetanse og kapasitet, og fagskolens og praksisveilederes oppfølging og veiledning av studentene. Praksisavtalen beskriver også praksisens læringsutbytte, omfang, arbeidskrav i praksisperioden og hvilke vurderingsformer som benyttes. Denne informasjon gis også i studieplanen.

Vurdering

Tilbyder gjør grundig rede for gjennomføring av praksis. Det understrekes at det må sikres at studentene får mulighet til å jobbe med de yngste barna i barnehagen. Denne presiseringen ser vi som en klar styrke i søknaden. Praksisavtalen regulerer vesentlige forhold av betydning for studentene.

Læringsutbytte for dette emnet er bl.a.: *Studenten forstår betydningen av tverrfaglig samarbeid rettet mot de minste barna (0–3 år) i barnehagen og forstår betydningen av at ressurser og faglig kunnskap benyttes på en best mulig måte.* Dette mener vi ikke henger sammen med temaet for utdanningen som er arbeid med de yngste barna i barnehagen. Vi mener at læringsutbytte under kunnskap må reflektere temaene i de andre emnene. F.eks. studenten forstår betydningen av lek og samhandling med og mellom de yngste barna i barnehagen. Eller studenten forstår betydningen av å tilrettelegge ulike aktiviteter for de yngste barna. Slik det står nå så fremstår det mer som et studium innenfor området barn med spesielle behov enn et studium rettet mot arbeid med de yngste barna i barnehagen.

LUB-ene i praksisavtalen må omarbeides i tråd med vurderingen av innholdet i 2.4.2 Utdanningens innhold og emner.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må omarbeide LUB-ene i praksisavtalen i tråd med vurderingen av innholdet i 2.4.2 Utdanningens innhold og emner.

2.2.4 Fagskolepoeng og arbeidsmengde

(5) Utdanningen skal ha et omfang av 30, 60, 90 eller 120 fagskolepoeng.

(6) Det totale antall arbeidstimer for studentene skal normalt være mellom 1500-1800 timer per år.

Beskrivelse/vurdering

Søker har oppgitt at studiet gir 60 fagskolepoeng og har oppgitt 1596 arbeidstimer fordelt på deltid over to år. Vi mener dette samsvarer med utdanningens innhold og organisering.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

2.3 Læringsutbytte (§ 3-2)

Utdanningen skal gi ett samlet læringsutbytte som er relevant for yrkesfeltet. Læringsutbyttet skal beskrive kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse som studentene oppnår etter fullført utdanning, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring.

Beskrivelse

Kunnskap: Kandidaten skal ha kunnskap om de yngste barna i barnehagen, hva som kjennetegner de og pedagogisk og didaktisk teori om denne gruppen, dette knyttes til fagfeltene pedagogikk, sosiologi, psykologi og didaktikk. Kandidaten skal ha kunnskap om hvordan man arbeider med de yngste barna og om samarbeid med foresatte og med ulike virksomheter i oppvekstsektoren. Kandidaten skal også

forstå betydningen av helsefremmende og forebyggende arbeid i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv.

Ferdigheter: Kandidaten skal kunne anvende kunnskap om etikk, relevant lovverk og forskrifter. Kandidaten skal også kunne planlegge og gjennomføre ulike aktiviteter for de yngste barna, samt oppdage og tilrettelegge for barns som trenger særskilt oppfølging. Kandidaten skal også kunne anvende kommunikasjonsverktøy og vurdere barns sosiale behov (0–3 år) med vekt på barns medvirkning. Videre skal kandidaten kunne identifisere og kartlegge faglige problemstillinger og behov hos de yngste barna og iverksette aktiviteter som er tilpasset denne gruppen.

Generell kompetanse: Kandidaten skal ha forståelse for yrkes- og bransjeetiske prinsipper som gjelder i arbeidet med de yngste barna (0–3 år) og deres familier, og utvikle en etisk grunnholdning som innebærer forståelse for det enkelte barns ressurser, utfordringer, behov og utvikling, og som kommer til uttrykk ved at arbeidet utføres faglig forsvarlig. Kandidaten skal kunne gjennomføre lekaktiviteter, pedagogisk og helsefremmende arbeid som bidrar til trygghet, læring og utvikling hos de yngste barna (0–3 år) og som bidrar til samarbeid med foresatte. Kandidaten kan bygge relasjoner med kolleger og bygge relasjoner på tvers av avdelinger og etater i samarbeid om forebyggende tiltak, læring- og lekaktiviteter rettet mot de yngste barna (0–3 år). Kandidaten skal også kunne utvikle, bruke og individuelt tilpasse forebyggende og helsefremmende tiltak, språk, læring- og lekaktiviteter til de minste barna (0–3 år) gjennom kunnskapsdeling, bevisstgjøring og etisk refleksjon på arbeidsplassen.

Vurdering

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Deskriptorene er mulig å kjenne igjen fra de generiske beskrivelsene på nivå 5.1 i NKR. Utdanningens LUB er tydelig på riktig nivå. Det er litt uklart om LUB dekker den generelle kompetansen at «kandidaten skal utvikle arbeidsmetoder, produkter og eller tjenester av relevans for yrkesutøvelsen».

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier. Læringsutbytte for hele utdanningen og for hver modul er beskrevet som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Det er beskrevet i søknaden og i studieplanen. Disse beskriver de overordnede målene for hva studenten skal kunne etter endt utdanning.

Målene som beskrives her er relevante for denne utdanningen, men vi mener at innholdet i større grad kunne vært knyttet til nyere barnehageforskning og kunnskap om de yngste barna. Denne løfter frem barns kompetanse og deltagelse, og oppfyllelse av rammeplanens intensjoner og barnehagen som en del av utdanningsløpet i forhold til yngste barna (0–3).

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør i større grad knytte innholdet i utdanningen til nyere barnehageforskning og kunnskap om de yngste barna som løfter frem barns kompetanse og deltagelse, og oppfyllelse av rammeplanens intensjoner og barnehagen som en del utdanningssystemet i forhold til yngste barna (0–3).

2.4 Utdanningens innhold og oppbygning (§3-3)

2.4.1 Utdanningens navn

(1) Utdanningens navn skal være dekkende for innholdet og det læringsutbyttet utdanningen gir.

Beskrivelse/vurdering

Utdanningen heter *Arbeid med de yngste barna (0–3) barnehagen*. Navnet er etablert i sektoren, men er da spesielt knyttet til nyere barnehageforskning og kunnskap om de yngste barna som løfter frem barns kompetanse og deltagelse. Videre er oppfyllelse av rammeplanens intensjoner og barnehagen som en del av utdanningsløpet i forhold til yngste barna også sentral i forståelsen.

Vi forstår det slik at feltet det skal søkes om er arbeid med de yngste barna, men innholdet i søknaden beskriver en spesialpedagogisk tilnærming, og passer derfor ikke til navnet. Navnet i seg selv er altså dekkende, men det passer ikke med innholdet i søknaden og studieplanen.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør i større grad knytte innholdet i utdanningen til nyere barnehageforskning og kunnskap om de yngste barna som løfter frem barns kompetanse og deltagelse, og oppfyllelse av rammeplanens intensjoner og barnehagen som en del utdanningssystemet i forhold til yngste barna (0–3).

2.4.2 Utdanningens innhold og emner

(2) Utdanningens innhold skal være egnet for å nå læringsutbyttet.

(3) De ulike emnene skal til sammen bidra til at studentene oppnår utdanningens totale læringsutbytte.

Beskrivelse

Tilbyder beskriver utdanningen i studieplanen og den består av 6 emner. Emnene gir henholdsvis 14, 10, 10, 10, 4 og 12 fagskolepoeng.

Emne 1: Basisemne: Felles grunnlag fagskoleutdanningene i oppvekstfag

- a. Arbeidsformer og metoder i studiet
- b. Oppvekstfagene i samfunnet
- c. Etikk
- d. Kommunikasjon og samhandling
- e. Sosiologi og psykologi
- f. Stats- og kommunalkunnskap i oppvekstsektoren

Her skal studenten oppnå følgende læringsutbytte:

Kunnskap:

- Studenten har kunnskap om gruppepsykologi og nettverksteori, ulike kommunikasjons- og samhandlingsteorier, veiledning og veiledningsteorier, konfliktløsning og tverrkulturell kommunikasjon
- Studenten har innsikt i lovverk som regulerer oppvekstsektorens virkefelt, samt kommunale og statlige planer for levekår og folkehelse, samt regelverk for HMS og internkontroll

Ferdigheter:

- Studenten kan anvende relevant lovverk som gjelder for oppvekstsektoren, samt yrkesetiske retningslinjer i arbeid med de yngste barna (0–3 år) i barnehagen
- Studenten kan anvende kommunikasjonsformer og sin samhandlingskompetanse i arbeid med de yngste barna (0–3 år) i barnehagen og deres foresatte
- Studenten kan finne, bruke og henviser til informasjon og aktuelt fagstoff i faglitteratur, fagtidsskrifter og på nettsider, og fremstille dette slik at det belyser yrkesfaglige problemstillinger en møter i arbeid med de yngste barna (0–3 år) i barnehagen

Generell kompetanse:

- Studenten har forståelse for de etiske utfordringer og dilemmaer en kan møte i arbeid med de yngste barna (0–3 år) i barnehage og deres familier
- Studenten kan kommunisere profesjonelt og ta i bruk sin samhandlingskompetanse i arbeid med de yngste barna (0–3 år) og deres foresatte

Emne 2: Pedagogikk og didaktikk

- g. Pedagogikk
- h. Didaktikk

Her skal studenten oppnå følgende læringsutbytte:

Kunnskap:

- Studenten har kunnskap om lærings- og utviklingsteorier med vekt på barns trivsel og helhetlig utvikling
- Studenten har kunnskap om pedagogiske læringsteorier og didaktiske metoder i arbeid med de minste barna (0–3 år) i barnehagen
- Studenten har kunnskap om ulike verktøy for planlegging, dokumentasjon og vurdering som brukes i arbeid med de minste barna (0–3 år)
- Studenten kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om barns utvikling, pedagogikk, sosiologi, psykologi, didaktikk, lek, språk, helsefremmende og forebyggende arbeid med de yngste barna (0–3 år) ved å blant annet lese relevant fagstoff, søke veiledning hos andre fagpersoner og bruke aktuelle nettsider
- Studenten forstår betydningen av å legge til rette for arbeid med motivasjon, sosial kompetanse og dannelsesprosesser, og forstår betydningen av barns trivsel og helhetlige utvikling i et livsløpsperspektiv

Ferdigheter:

- Studenten kan anvende faglig kunnskap om pedagogikk, didaktikk og kommunikasjon for å imøtekomme praktiske og teoretiske problemstillinger i arbeid med de yngste barna (0–3 år) i barnehagen
- Studenten kan anvende faglig kunnskap og aktuelle kartleggingsverktøy for å identifisere hvilke behov de yngste barna (0–3 år) i barnehagen har – både på individ og gruppenivå
- Studenten kan anvende verktøy for planlegging, dokumentasjon og vurdering av lek, læring og trivsel
- Studenten kan anvende ulike pedagogiske og didaktiske metoder og arbeidsformer i arbeid med tiltak for å gi de yngste barna (0–3år) i barnehagen gode rammer for trygghet og trivsel
- Studenten kan finne, bruke og henvise til informasjon og aktuelt fagstoff i faglitteratur, fagtidsskrifter og på nettsider, og fremstille dette slik at det belyser yrkesfaglige problemstillinger en møter i arbeid med de yngste barna (0–3 år) i barnehagen
- Studenten kan med utgangspunkt i eget faglige ståsted observere, kartlegge behov, iverksette og evaluere forebyggende og pedagogiske tiltak og lekaktiviteter for de yngste barna (0–3 år) i barnehagen

Generell kompetanse:

- Studenten har forståelse for hva som kjennetegner barn på ulike alderstrinn og variasjon i utviklingsforløpet
- Studenten kan utføre pedagogisk arbeid tilpasset det enkelte barns behov og barnegruppens (0–3 år) behov
- Studenten kan bygge relasjoner gjennom praktisk samarbeid med foresatte, fagfeller på egen arbeidsplass, samt med andre yrkesgrupper og etater om de yngste barnas (0–3 år) trivsel og helhetlige utvikling
- Kandidaten kan utvikle, bruke og individuelt tilpasse forebyggende og helsefremmende tiltak, språk, læring- og lekaktiviteter til de minste barna (0–3 år) gjennom kunnskapsdeling, bevisstgjøring og etisk refleksjon på arbeidsplassen

Emne 3: Tilknytning og relasjon

- i. Barns emosjonelle utvikling og behov
- j. Trygghet og omsorg
- k. De yngste barnas medvirkning
- l. Sosial kompetanse

Her skal studenten oppnå følgende læringsutbytte:

Kunnskap:

- Studenten har kunnskap om sosial kompetanse og barns medvirkning
- Studenten har kunnskap om tilknytning og relasjonsarbeid i arbeid med de yngste barna (0–3 år) i barnehagen og hvordan dette virker inn på barns utvikling og trivsel
- Studenten har kunnskap om voksenrollen og konsekvenser for trygghet, samhandling og tilrettelegging for de yngste barna (0–3 år) i barnehagen
- Studenten har kunnskap om barns oppvekstmiljø og kunnskap om den voksnes betydningen for barns trygghet og omsorg

- Studenten kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om barns utvikling, pedagogikk, sosiologi, psykologi, didaktikk, lek, språk, helsefremmende og forebyggende arbeid med de yngste barna (0–3 år) ved å blant annet lese relevant fagstoff, søke veiledning hos andre fagpersoner og bruke aktuelle nettsider
- Studenten forstår betydningen av de yngste barnas (0–3 år) behov for trygghet og omsorg sett i et folkehelseperspektiv

Ferdigheter:

- Studenten kan anvende faglig kunnskap og aktuelle kartleggingsverktøy for å identifisere hvilke behov de yngste barna (0–3 år) i barnehagen har – både på individ og gruppenivå
- Studenten kan anvende ulike pedagogiske og didaktiske metoder og arbeidsformer i arbeid med tiltak for å gi de yngste barna (0–3år) i barnehagen gode rammer for trygghet og trivsel
- Studenten kan anvende kommunikasjonsformer og sin samhandlingskompetanse i relasjonsbygging og i tilknytningsprosesser i arbeid med de yngste barna i barnehagen
- Studenten kan anvende relevante verktøy for planlegging og dokumentasjon for å legge til rette for aktiviteter med fokus på sosial kompetanse og medvirkning for de yngste barna
- Studenten kan anvende barnehagen som læringsarena og iverksette praktiske tiltak som fremmer læring og utvikling i arbeid med de yngste barna (0–3 år)
- Studenten kan finne, bruke og henvise til informasjon og aktuelt fagstoff i faglitteratur, fagtidsskrifter og på nettsider, og fremstille dette slik at det belyser yrkesfaglige problemstillinger en møter i arbeid med de yngste barna (0–3 år) i barnehagen

Generell kompetanse:

- Studenten har forståelse for de yngste barnas (0–3år) medvirkning i et dannelsesperspektiv
- Studenten har utviklet en etisk grunnholdning og forståelse for hva det innebærer å arbeide med de yngste barna (0–3 år) i barnehagen og deres foresatte
- Studenten har utviklet en etisk grunnholdning og forståelse for innholdet i begrepet tilknytning og relasjon i forhold til arbeid med de yngste barna
- Studenten kan utføre pedagogisk arbeid som bidrar til gode hverdagsrutiner og forstår dets betydning for en trygg hverdag for de minste barna (0–3 år) i barnehagen

Emne 4: Utvikling og læringsmiljø for de yngste barna

- m. Lek
- n. Språk og kommunikasjon
- o. Fysisk aktivitet
- p. Skapende aktivitet

Her skal studenten oppnå følgende læringsutbytte:

Kunnskap:

- Studenten har kunnskap om språk og begrepsutvikling for barn 0–3 år og har kunnskap om hvordan tilrettelegge for et stimulerende språkmiljø
- Studenten har kunnskap om ulike leketeorier og lekens betydning for utvikling og læring
- Studenten har forståelse for hvordan barn tilegner seg språk i samspill med omgivelsene
- Studenten har innsikt i relevante lover og styringsdokumenter for barnehagens virkefelt

- Studenten kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om barns utvikling, pedagogikk, sosiologi, psykologi, didaktikk, lek, språk, helsefremmende og forebyggende arbeid med de yngste barna (0–3 år) ved å blant annet lese relevant fagstoff, søke veiledning hos andre fagpersoner og bruke aktuelle nettsider
- Studenten forstår betydningen av fysisk aktivitet for de yngste barna (0–3 år) i barnehagen sett i et folkehelseperspektiv

Ferdigheter:

- Studenten kan anvende lek og lekteori og tilrettelegge for gode leke- og utviklingsmuligheter for de yngste barna (0–3 år) i barnehagen
- Studenten kan anvende sin kunnskap om språklig utvikling knyttet til systematisk språk- og begrepsstimulering arbeid med de yngste barna (0–3 år) i barnehagen
- Studenten kan anvende verktøy for å kartlegge lekemiljø, identifisere muligheter for forbedringer og iverksette tiltak
- Studenten kan finne, bruke og henviser til informasjon og aktuelt fagstoff i faglitteratur, fagtidsskrifter og på nettsider, og fremstille dette slik at det belyser yrkesfaglige problemstillinger en møter i arbeid med de yngste barna (0–3 år) i barnehagen
- Studenten kan med utgangspunkt i eget faglige ståsted observere, kartlegge behov, iverksette og evaluere forebyggende og pedagogiske tiltak og lekaktiviteter for de yngste barna (0–3 år) i barnehagen

Generell kompetanse:

- Studenten har forståelse for de voksnes rolle i samspill med de yngste barna i barnehagen
- Studenten har utviklet en etisk grunnholdning og forståelse for hva det innebærer å arbeide med de yngste barna (0–3 år) i barnehagen og deres foresatte
- Studenten kan bygge relasjoner gjennom praktisk samarbeid med foresatte, fagfeller på egen arbeidsplass, samt med andre yrkesgrupper og etater om de yngste barnas (0–3 år) trivsel og helhetlige utvikling
- Kandidaten kan utvikle, bruke og individuelt tilpasse forebyggende og helsefremmende tiltak, språk læring- og lekaktiviteter til de minste barna (0–3 år) gjennom kunnskapsdeling, bevisstgjøring og etisk refleksjon på arbeidsplassen

Emne 5: Praksis

Læringsutbytte for emne 5 praksis:

Kunnskap:

- Studenten forstår betydningen av tverrfaglig samarbeid rettet mot de minste barna (0–3 år) i barnehagen og forstår betydningen av at ressurser og faglig kunnskap benyttes på en best mulig måte

Ferdigheter:

- Studenten kan anvende relevant lovverk som gjelder for oppvekstsektoren, samt yrkesetiske retningslinjer i arbeid med de yngste barna (0–3 år) i barnehagen
- Studenten kan anvende faglig kunnskap om pedagogikk, didaktikk og kommunikasjon for å imøtekomme praktiske og teoretiske problemstillinger i arbeid med de yngste barna (0–3 år) i barnehagen

- Studenten kan finne, bruke og henwise til informasjon og aktuelt fagstoff i faglitteratur, fagtidsskrifter og på nettsider, og fremstille dette slik at det belyser yrkesfaglige problemstillinger en møter i arbeid med de yngste barna (0–3 år) i barnehagen

Generell kompetanse:

- Studenten har utviklet en etisk grunnholdning og forståelse for hva det innebærer å arbeide med de yngste barna (0–3 år) i barnehagen og deres foresatte
- Studenten kan kommunisere profesjonelt og ta i bruk sin samhandlingskompetanse i arbeid med de yngste barna (0–3 år) og deres foresatte
- Studenten kan utføre helsefremmende og forebyggende arbeid, pedagogisk arbeid og lekaktiviteter som fremmer de yngste barnas (0–3 år) utvikling og behov
- Studenten kan bygge relasjoner gjennom praktisk samarbeid med foresatte, fagfeller på egen arbeidsplass, samt med andre yrkesgrupper og etater om de yngste barnas (0–3 år) trivsel og helhetlige utvikling

Emne 6 fordypning:

Kunnskap:

- Studenten kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om barns utvikling, pedagogikk, sosiologi, psykologi, didaktikk, lek, språk, helsefremmende og forebyggende arbeid med de yngste barna (0–3 år) ved å blant annet lese relevant fagstoff, søke veiledning hos andre fagpersoner og bruke aktuelle nettsider

Ferdigheter:

- Studenten kan anvende relevant lovverk som gjelder for oppvekstsektoren, samt yrkesetiske retningslinjer i arbeid med de yngste barna (0–3 år) i barnehagen
- Studenten kan anvende faglig kunnskap om pedagogikk, didaktikk og kommunikasjon for å imøtekomme praktiske og teoretiske problemstillinger i arbeid med de yngste barna (0–3 år) i barnehagen
- Studenten kan finne, bruke og henwise til informasjon og aktuelt fagstoff i faglitteratur, fagtidsskrifter og på nettsider, og fremstille dette slik at det belyser yrkesfaglige problemstillinger en møter i arbeid med de yngste barna (0–3 år) i barnehagen
- Studenten kan med utgangspunkt i eget faglige ståsted observere, kartlegge behov, iverksette og evaluere forebyggende og pedagogiske tiltak og lekaktiviteter for de yngste barna (0–3 år) i barnehagen

Generell kompetanse:

- Studenten har forståelse for de etiske utfordringer og dilemmaer en kan møte i arbeid med de yngste barna (0–3 år) i barnehage og deres familier
- Studenten har utviklet en etisk grunnholdning og forståelse for hva det innebærer å arbeide med de yngste barna (0–3 år) i barnehagen og deres foresatte

Vurdering

Emne 1 skal ifølge studieplanen danne et felles grunnlag for alle fagskoleutdanninger. Dette fører til at temaene og læringsutbyttebeskrivelsene blir brede og overordnede og i liten grad knyttes til hva som er spesielt i arbeidet med de yngste barna og til de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene.

Emne 2 skal ifølge planen også danne et felles grunnlag for alle fagskoleutdanninger. Dette emnet har på samme måte som emne 1, brede og overordnede temaer og læringsutbyttebeskrivelser, og kan i liten grad knyttes til hva som er spesielt i arbeidet med de yngste barna og til de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene. Emne 2 heter *pedagogikk og didaktikk*. Vi mener da at barnehagepedagogikk og småbarnspedagogikk, samt didaktisk arbeid knyttet spesielt mot de yngste og Rammeplanen må være innholdet i dette emnet. Vi mener også at litteraturlisten mangler relevant litteratur for et studium som skal handle arbeid med de yngste barna.

Emne 3 dekker de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene. Emnet heter *tilknytning og relasjoner*, og vi savner læringsutbyttebeskrivelse som handler om relasjoner mellom de yngste barna.

Emne 4 heter *utvikling og læringsmiljø for de yngste barna*. Her er områdene læring, utvikling og språk godt ivaretatt, men vi savner læringsutbyttebeskrivelse på lek og vennskap for de yngste barna, og hvordan studenten skal arbeide med fagområdene i rammeplanen.

Emne 5 er praksis. Utdanningen heter *arbeid med de yngste barna i barnehagen*, men læringsutbytte for dette emnet er bl.a.: *Studenten forstår betydningen av tverrfaglig samarbeid rettet mot de minste barna (0–3 år) i barnehagen og forstår betydningen av at ressurser og faglig kunnskap benyttes på en best mulig måte*. Dette mener vi ikke henger sammen med temaet for utdanningen som er arbeid med de yngste barna i barnehagen. Vi mener at læringsutbytte under kunnskap må reflektere temaene i de andre emnene. F.eks. *studenten forstår betydningen av lek og samhandling med og mellom de yngste barna i barnehagen*. Eller *studenten forstår betydningen av å tilrettelegge ulike aktiviteter for de yngste barna*. Slik det står nå så fremstår det mer som et studium innenfor området barn med spesielle behov enn et studium rettet mot arbeid med de yngste barna i barnehagen.

Emne 6 er fordypningsoppgaven som skal være praksisrettet og forankret i relevant teori og et eller flere temaer i utdanningen. Læringsutbyttebeskrivelsene virker tilfredsstillende.

Mange av læringsutbyttebeskrivelsene ser ut til å ha en et helsefaglig perspektiv, men barnehagen er en pedagogisk virksomhet og det bør en slik utdanning ivareta. Rammeplanen er grunnlagsdokumentet.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- rette læringsutbyttebeskrivelsene under emne 1 og 2 mer mot arbeid med de yngste barna i barnehagen
- utvikle læringsutbyttebeskrivelse og sikre samsvarende innhold knyttet til relasjoner mellom de yngste barna i emne 3
- inkludere læringsutbyttebeskrivelse og innhold som fokuserer på lek og vennskap for de yngste barna og hvordan studenten skal arbeide med fagområdene i rammeplanen i emne 4

- sikre at læringsutbytte for praksis er rettet mot det som er sentralt i arbeid med de yngste barna i barnehagen
- gå igjennom litteraturlistene, og fjerne irrelevant litteratur som ikke handler om de yngste barna i barnehagen, samt legge til mer litteratur som handler om de yngste barna og arbeid med de yngste barna i barnehagen
- synliggjøre hvordan arbeidet med de yngste barna er knyttet til rammeplanen

2.4.3 Studieplanen

(4) Studieplanen skal tydelig vise utdanningens innhold og oppbygning.

Beskrivelse

Studieplanen viser tydelig utdanningens innhold og oppbygning. Det er beskrivelser av læringsutbytte på overordnet nivå og på emnenivå. Organisering, pedagogiske opplegg, innhold, eksamensgjennomføring og vurderinger er godt og oversiktlig redegjort for.

Vurdering

Tilbyder legger frem en gjennomarbeidet studieplan. Studieplanen er informativ og forståelig, og vi mener det vil være lett for studenten å få oversikt over planens innhold. Den er instruerende for studentene, som et arbeidsredskap for å planlegge læringsutbytte og arbeidsmengde. Studenten finner hva de skal lære, metodene for hvordan de skal lære og hvordan de blir vurdert. Studieplanen er oversiktlig, og studentene kan kontrollere at de får den utdanningen de er lovet. Planen blir brukt aktivt under hele studieløpet. Innholdet i læringsutbyttebeskrivelsene og litteraturen for noen av emnene, mener vi derimot ikke er tilfredsstillende, men dette vurderes i kapitlet om Utdanningens innhold og emner § 3-3, punkt 2.4.2.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

2.5 Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4)

2.5.1 Veiledning og oppfølging

(1) Utdanningen skal ha et pedagogisk opplegg som sikrer god veiledning og oppfølging av studentene både som gruppe og individ.

Beskrivelse/vurdering

Tilbyder beskriver i studieplanen at studenten får veiledning i forbindelse med oppgaveskriving og praksis. I praksis får studenten også veiledning av ekstern praksisveileder på praksisstedet. Denne eksterne praksisveilederen skal være tilgjengelig for studenten gjennom praksisperioden og gi tilbakemelding på utøvelsen av praksis, ha individuelle veiledningssamtaler ved behov og besvare spørsmål i forbindelse med praksisoppgave/utviklingsarbeid. Vi vurderer veiledning og oppfølging av studentene som tilfredsstillende.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

2.5.2 Undervisningsformer og læringsaktiviteter

(2) Undervisningsformer og læringsaktiviteter, herunder eventuell praksis, skal være tilpasset læringsutbyttet som skal oppnås.

Beskrivelse

Det legges til rette for erfaringsbaserte læringsformer som fordrer aktiv deltakelse fra studentene. Et viktig pedagogisk prinsipp gjennom hele studiet er at studentene har ansvar for egen læring. Faglærers rolle er å tilrettelegge for læring og støtte/veilede studentene i læringsprosessen. I studiet legges det opp til bruk av ulike pedagogiske tilnærminger som rollespill, øvelser, samtalegrupper, diskusjoner, oppgaveseminar, veilede grupper og forelesninger. Prosjektarbeid og problemløsende læring brukes også som metode i undervisningen. Studentene deles inn i basisgrupper som skal være i virksomhet i hele studiet. I forbindelse med fordypningsoppgaven får studentene veiledning. I tillegg til tradisjonell klasseromsundervisning, får studentene tilgang til It's Learning som læringsplattform.

Vurdering

Vi vurderer undervisningsformene og læringsaktivitetene som varierte og hensiktsmessige for å oppnå læringsutbyttet.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

2.6 Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5)

2.6.1 Undervisningspersonalets sammensetning og kompetanse

(1) Undervisningspersonalets sammensetning og samlede kompetanse skal være tilpasset utdanningen slik den er beskrevet i studieplanen. Undervisningspersonalet må samlet ha følgende kompetanse:

- a) Formell utdanning minst på samme nivå som det undervises i, innen det aktuelle fagområdet eller nærliggende fagområder. For nye fagområder der det ennå ikke tilbys tertiær utdanning, kan langvarig yrkespraksis erstatte formell utdanning.
- b) Pedagogisk kompetanse relevant for utdanningen. Minst én person skal ha formell pedagogisk utdanning og erfaring, og et særlig ansvar for utdanningens pedagogiske opplegg.
- c) Digital kompetanse relevant for utdanningen.
- d) Relevant og oppdatert yrkeserfaring.

Beskrivelse

Tilbyder har lagt ved krav til kompetanse hos undervisningspersonalet og sensor.

Kompetansekrav for undervisningspersonalet:

Kompetansen til undervisningspersonell i Arbeid med de yngste barna (0–3) i barnehagen skal samlet utgjøre:

- Formell utdanning: I hovedsak på bachelornivå som barnehagelærer, barnevernspedagog, lærere med spesialpedagogisk-/småbarnspedagogisk utdanning, vernepleier, sosionom, sykepleier
- Høyere utdanning enn det faget/temaet det undervises i, dog aldri lavere enn tilsvarende ettårig fagskoleutdanning.

- I tillegg skal den som underviser ha oppdatert yrkeserfaring fra fagområdet Arbeid med de yngste barna (0–3) i barnehagen. Dette for å sikre at undervisningen knyttes opp mot og relateres til dagens yrkesfelt
- Utdanning innen eks. høyskole/universitet eller relevante utdanninger på fagskolenivå innen tema som barnehagepedagogikk, spesialpedagogikk-/småbarnspedagogikk, barns emosjonelle utvikling og behov, tilknytning og relasjoner, læringsmiljø, språk og kommunikasjon og fysisk aktivitet
- Minst en person knyttet til utdanningen arbeid med de yngste barna skal ha formell pedagogisk utdanning på minst nivå 6 i NKR, erfaring fra undervisning og et særlig ansvar for utdanningens pedagogiske opplegg. Dette vil i de fleste tilfeller være fagskoleansvarlig kompetanserådgiver og den læreren som blir hovedlærer for utdanningen. Når det gjelder det øvrige undervisningspersonalet, kan kravet om formell pedagogisk kompetanse kompenseres med erfaring, interesse og anlegg for pedagogisk arbeid og engasjement for fagområdet Arbeid med de yngste barna (0–3) i barnehagen
- Annet undervisningspersonale kan være personer med spesialkompetanse innen aktuelle tema innen Arbeid med de yngste barna (0–3) i barnehagen
- Grunnleggende digital kompetanse i det omfang som undervisningen krever

Det er en fordel at undervisningspersonalet har:

- Praktisk pedagogisk utdanning
- Erfaring fra veiledning og undervisning

Vurdering

Vi vurderer nivået på kompetansekravene som tilbyder har satt til Arbeid med de yngste barn (0–3år) i barnehage, som gode nok i forhold til NOKUTs krav til undervisningspersonalets kompetanse. Vi merker oss imidlertid at ingen av de som er fast ansatte har barnehagefaglig bakgrunn. Det ser vi som en svakhet.

Formell utdanning

Det stilles krav til formell utdanning på nivå 6. Både barnehagelærer og lærere med spesialpedagogikk eller småbarnspedagogikk er relevante for denne utdanningen. Vi mener imidlertid at vernepleier, sosionom og sykepleier ikke er relevante utdanninger for arbeid med de yngste barna i barnehagen. Det understrekes at den som underviser også skal ha oppdatert yrkeserfaring, og dette mener vi er en viktig og god forutsetning.

Pedagogisk kompetanse og det pedagogisk ansvarlige

Dette er godt beskrevet i kravene fra tilbyder, men vi mener at formuleringen *anlegg for pedagogisk arbeid* bør strykes. Det er for vagt og kan vanskelig vurderes.

Digital kompetanse

I kravene er det satt opp grunnleggende digital kompetanse, og dette anser vi som tilfredsstillende.

Relevant og oppdatert yrkeserfaring

Tilbyder understreker at den som skal undervise i Arbeid med de yngste barna har oppdatert yrkeserfaring fra fagområdet. Dette mener vi er bra.

Annet

Tilbyder opplyser i søknaden at forholdstallet lærer/student er 1:20. Dersom det skulle bli tatt opp flere enn 20 studenter, vil det bli supplert med lærerressurser tilsvarende 1/20 læretime pr. ekstra studenttime. Dette mener vi er tilfredsstillende.

Tilbyder viser i vedlagt tabell at skolens undervisningspersonale har en faglig bredt sammensatt kompetanse. Det er personale med relevant utdanning og yrkeserfaring. Det vises også til at lærerstabten har tilstrekkelig yrkeserfaring som knyttes opp mot yrkesfeltet. Vi mener også at personalet har tilstrekkelig digital kompetanse i det omfang undervisningen krever. Men vi mener det er uheldig at de lærerne som har relevant utdanning og yrkeserfaring ikke er ansatt, men timelærere eller vikarer i forholdsvis små stillinger.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- ha ansatte med relevant utdanning og yrkeserfaring innen fagfeltet, ikke bare timelærere og vikarer i små stillinger
- kreve formell utdanning som barnehagelærer eller lærer med videreutdanning i pedagogikk eller småbarnspedagogikk

2.6.2 Praksisveiledere

(2) For utdanninger med praksis skal eksterne praksisveiledere ha kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis.

Beskrivelse og vurdering

Tilbyder har satt følgende krav til eksterne praksisveiledere:

- Ekstern praksisveileder skal enten ha gjennomført og bestått tilsvarende fagskoleutdanning eller ha en 3-årig bachelorutdanning som barnehagelærer/pedagog/miljøterapeut
- Det stilles krav til at eksterne praksisveiledere i Arbeid med de yngste barna (0–3) i barnehagen skal kjenne læringsutbyttebeskrivelsen for fagskoleutdanningens praksisemne
- De skal ha kompetanse i å vurdere studentens innsats i praksis
- De skal kjenne vurderingskriteriene for praksis i Arbeid med de yngste barna (0–3) i barnehagen
- De skal ha forståelse for hva som skal til for å bestå praksis.

Tilbyder skriver også: «For å sikre at eksterne praksisveiledere har tilstrekkelig kompetanse blir det i tillegg til veiledningsmateriale, gjennomført innføringskurs for praksisveiledere.» Dette mener vi er et veldig godt tiltak. Vi vurderer kravene som tilfredsstillende.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

2.6.3 Undervisningspersonalets størrelse og stabilitet

(3) Undervisningspersonalet må være stort og stabilt nok til å gjennomføre fastsatte læringsaktiviteter.

Beskrivelse

Tilbyder har lagt ved en tabell som gir en grundig beskrivelse av personalet, deres kompetanse og erfaring. Samt hvilke oppgaver de skal ha. I studieplanen beskriver tilbyder at lærerne har ulike fagbakgrunn og ulike yrkeserfaring, noe som vil sikre variasjon i undervisningen. Alle har kompetanse innen veiledning, både faglig og i forhold til praksis. Tilbyder understreker at den som skal undervise i *Arbeid med de yngste barna i barnehagen* har oppdatert yrkeserfaring fra fagområdet. Undervisningspersonell ved andre fagskoleutdanninger og gjesteforelesere kan brukes som vikarer. Ut fra de beskrivelsene som foreligger vurderer vi personalet som stort og stabilt nok for å kunne tilby denne utdanningen.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en meget tilfredsstillende måte.

2.6.4 Faglig ansvarlig

(4) Utdanningen skal ha en faglig ansvarlig med formell faglig kompetanse. Faglig ansvarliges oppgave er å sikre at studentene gjennomfører utdanningen som beskrevet i planen og oppnår læringsutbyttet. Faglig ansvarlig må være tilsatt hos tilbyder i minimum 50 prosent stilling.

Beskrivelse og vurdering

Tilbyderen gir en grundig beskrivelse av den faglige ansvarliges utdanning, erfaring, oppgaver og ansvar i eget skjema. Vi merker oss imidlertid at den faglig ansvarlige ikke har barnehagefaglig kompetanse, men ser at det er lagt opp til gode samarbeidsordninger mellom de som skal arbeide på utdanningen. Kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

2.7 Eksamen og sensur (§ 3-6)

2.7.1 Eksamens- og vurderingsordningene

(1) Eksamens- og vurderingsordningene skal være egnet til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Beskrivelse

I utdanningen vil følgende eksamens- og vurderingsordninger benyttes:

Emneoppgave: På slutten av hvert emne leverer studentene et skriftlig arbeid som danner grunnlag for vurdering av emnet. Vurdering av det enkelte emnet fastsettes på grunnlag av det innleverte arbeidet. Det settes en karakter for hvert emne som avsluttes. Minimum halvparten av oppgavene skal være individuelle. Studentene skal i sin oppgave vise forståelse for de oppvekstfaglige aspektene i oppgaven

ved å begrunne og drøfte. I oppgaven skal studentene legge til grunn kunnskap fra læringsutbyttet fra det gjeldende emnet.

Vurdering av praksis: Studenten blir vurdert på innsats i praksis. I vurderingen skal det legges vekt på hvorvidt studenten har innfridd læringsutbytte/målene for praksis. Studenten har rett til å delta i vurdering av egen praktisk dyktighet. Karakter for praktisk dyktighet vurderes til Bestått/Ikke bestått. I tillegg skal studenten levere en praksisrapport/prosjektrapport som vurderes til Bestått/Ikke bestått. I vurderingen skal det legges vekt på om studenten har innfridd læringsutbyttet og hovedmomenter for praksis, samt fulgt retningslinjer for skriving av praksisrapport/prosjektrapport.

Fordypningsoppgave: For å kunne gå opp til eksamen i fordypning må studenten ha gjennomført praksis med godkjent resultat. I tillegg må studenten ha bestått kravene i teori. Eksamen i fordypningsemnet består av et skriftlig arbeid (fordypningsoppgave), etterfulgt av muntlig høring med utgangspunkt i fordypningsoppgaven.

Vurdering

Vi vurderer at eksamens- og vurderingsordningene skal være egnet til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en meget tilfredsstillende måte.

2.7.2 Sensorenes kompetanse

(2) Sensorene skal ha kompetanse til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Beskrivelse

Tilbyder har lagt ved følgende krav til sensorer:

Sensorene må ha:

- Relevant utdanning, minimum bachelorgrad, innen pedagogikk-/småbarnspedagogikk, helse-, omsorg og sosialt arbeid (barnehagelærer, barnevernspedagog, lærere med spesialpedagogisk/småbarnspedagogisk utdanning, vernepleier, sosionom, sykepleier)
- Yrkeserfaring innen fagfeltet Arbeid med de yngste barna (0–3) i barnehage
- Oppdatert kunnskap og kompetanse fra fagfeltet Arbeid med de yngste barna (0–3) i barnehagen

Det er en fordel at sensor har:

- Pedagogisk kompetanse
- Erfaring fra oppgavevurdering og karakterfastsetting.

I søknaden gjør tilbyder grundig rede for sensurordning. Her gjøres det grundig rede for kvalitetssikring, bedømmelse av oppgaven og prosedyrer ved omsensurering. Tilbyder sikrer upartisk bedømmelse ved å benytte seg av eksterne sensorer og ved å bruke andre sensorer ved omsensurering.

Vurdering

Vi vurderer at sensorene har kompetanse til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd. Som for undervisningspersonalet mener vi at sensorene bør ha barnehagefaglig eller småbarnsfaglig utdanning,

og at vernepleier, sosionom og sykepleier ikke er relevante utdanninger. Forutsatt at sensorene har oppdatert yrkeserfaring innen fagfeltet arbeid med de yngste barna (0–3) i barnehagen, kan vi godta kravene slik de står nå. Vi mener imidlertid at tilbyder bør endre kravene til sensorene slik som for undervisningspersonalet.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør fjerne vernepleier, sosionom og sykepleier fra kravspesifikasjonen for sensorene.

2.8 Infrastruktur (§ 3-7)

Tilbyder skal ha lokaler, utstyr, informasjonstjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold som er tilpasset utdanningen, og som utgjør et forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte.

Beskrivelse

Tilbyder beskriver lokaler og utstyr til begge undervisningssteder i sin søknad. Høgskolen Stord/Haugesund (HSH) ligger i nærheten av kurssenteret. Studenter og lærere har adgang til det offentlige fagbiblioteket ved HSH, som har god tilgang på litteratur og databaser. Utdanningen det søkes om krever ikke spesielle lokaler eller spesielt utstyr, men det er krav om tilgang til nettverk i undervisnings- og grupperom, og dette fremgår av studieplanen. I undervisning lagt til Haugesund har AOF Haugaland topp moderne lokaler og utstyr tilrettelagt for undervisning. I undervisning lagt til Kopervik, Karmøy, benyttes offentlig videregående skole. Kopervik videregående skole har rom og utstyr som er tilrettelagt for undervisning.

Vurdering

Vi vurderer at tilbyder har nødvendige lokaler, utstyr, informasjonstjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold som er tilpasset utdanningen, og som utgjør et forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

2.9 Konklusjon etter sakkyndig vurdering

Utdanningen anbefales ikke godkjent.

Tilbyder må

- kreve at søkere har fullført og bestått videregående opplæring kun fra programområdet barne- og ungdomsarbeiderfaget (ikke andre utdanningsprogram).
- rette læringsutbyttebeskrivelsene under emnene mot arbeid med de yngste barna i barnehagen
- utvikle læringsutbyttebeskrivelse og sikre samsvarende innhold knyttet til relasjoner mellom de yngste barna i emne 3
- inkludere læringsutbyttebeskrivelse og innhold som fokuserer på lek og vennskap for de yngste barna og hvordan studenten skal arbeide med fagområdene i rammeplanen i emne 4

- sikre at læringsutbytte for praksis er rettet mot det som er sentralt i arbeid med de yngste barna i barnehagen
- gå igjennom litteraturlistene, og fjerne irrelevant litteratur som ikke handler om de yngste barna i barnehagen, samt legge til mer litteratur som handler om de yngste barna og arbeid med de yngste barna i barnehagen.
- synliggjøre hvordan arbeidet med de yngste barna er knyttet til rammeplanen.

Tilbyder bør

- primært kreve formell utdanning som barnehagelærer eller lærer med videreutdanning i spesialpedagogikk eller småbarnspedagogikk
- ha ansatte med relevant utdanning og yrkeserfaring innen fagfeltet, ikke bare timelærere og vikarer i små stillinger
- presisere at studenter som får opptak på bakgrunn av realkompetansevurdering har praksis fra arbeid i barnehage og/eller arbeid med de yngste barna (0–3 år)
- samarbeide med universitetet i Stavanger som har kompetanse på dette området

3 Tilsvarende

NOKUT mottok 22. august 2016 måned tilbakemelding fra søkeren, på de sakkyndiges vurdering i utkast til tilsynsrapport.

Under presenterer vi søkerens tilbakemelding på den sakkyndige vurderingen, samt de sakkyndiges tilleggsvurdering av de opprinnelig underkjente kravene.

3.1 Søkerens tilbakemelding

Søker har valgt å nummerere de enkelte prikkpunktene («må» og «bør») i den rekkefølge de fremkommer i rapporten, fra 1 til 13. M = må og B = bør

Vedlegg 1 Studieplan er endret i tråd med tilbakemeldingene. Samtlige endringer som er foretatt i forbindelse med LUB i studieplanen er også korrigeret i vedlegg 4 Sammenhengende læringsutbyttebeskrivelse. Endringer som er foretatt i forbindelse med praksis er synliggjort i studieplanen, vedlegg 1 og vedlegg 2 mal for praksisavtale
Samtlige endringene er markert med **gult for tekst som utgår** og med **blå skrift for ny tekst**.

Tilbakemelding på 2.2.1 Opptak, side 4 og 5

Prikkpunkt 1M og 2B: Opptakskravet for utdanningen er endret i tråd med tilbakemeldingen
Endringen vises i studieplanen under punkt 3.1 Formelle opptakskrav og punkt 3.2 Opptak på bakgrunn av realkompetanse. Se vedlegg 1 Studieplan.

Tilbakemelding på 2.2.2 Samarbeid med yrkesfeltet, side 5 og 6

Prikkpunkt 3B: Det vil i løpet av skoleåret 2016/2017 bli tatt kontakt med Universitetet i Stavanger og med Høgskolen Stord Haugesund for å få til samarbeid knyttet til aktuelle fagskoleutdanninger innen oppvekst.

Tilbakemelding på 2.2.3 Praksisavtaler, side 6

Prikkpunkt 4M: LUB ene i praksisavtalen er omarbeidet og endret i tråd med vurderingen av innholdet i 2.4.2 Utdanningens innhold og emner. Dette fremgår av vedlegg 1 studieplanen og vedlegg 2 mal for praksisavtalen. I tillegg har vi etter oppfordring fra sakkyndige i «Arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse» lagt inn at praksisveileder på praksisplassen skal ha individuelle samtaler med studenten «minimum en time per uke» - ikke «ved behov».

Tilbakemelding på 2.3 Læringsutbytte, side 7 og 8

Prikkpunkt 5B: Studieansvarlig kompetanserådgiver og faglærer vil kontinuerlig ha ansvar for å følge med på nyere barnehageforskning som løfter frem barns kompetanse og deltagelse, og oppfyllelse av rammeplanens intensjoner og barnehagen som en del av utdanningssystemet i forhold til de yngste barna (0 - 3 år). Innholdet i utdanningen vil gjennom ny litteratur bli knyttet opp mot nyere barnehageforskning og kunnskap om de yngste barna (0 - 3 år). Studentene vil i utdanningen møte undervisningspersonell som kommer fra yrkesfeltet. Dette vil bidra til å sikre at innholdet i utdanningen blir knyttet opp mot nyere barnehageforskning og kunnskap om de yngste barna (0 - 3 år). Under 2.4.1 er det ikke tatt inn prikkpunkt under henvisning til at «Tilbyder bør». Når det gjelder tilbakemeldingen i konklusjonen her, blir den lik svaret i dette prikkpunktet.

Tilbakemelding på 2.4.2 Utdanningens innhold og emner, side 9 - 15

Samtlige endringer fremgår av vedlegg 1 Studieplanen og vedlegg 4 Sammenhengende læringsutbyttebeskrivelse.

Prikkpunkt 6M: LUB under emne 1 og 2 er endret slik at de nå er rettet mer mot arbeid med de yngste barna i barnehagen.

Prikkpunkt 7M: LUB under emne 3 er utviklet slik at de sikrer samsvarende innhold knyttet til relasjoner mellom de yngste barna.

Prikkpunkt 8M: LUB under emne 4 er endret slik at innhold som fokuserer på lek og vennskap for de yngste barna og hvordan studenten skal arbeide med fagområdene i rammeplanen er inkludert.

Prikkpunkt 9M: LUB i forbindelse med praksis er sikret slik at det fremgår at praksis er rettet mot det som er sentralt i arbeid med de yngste barna i barnehagen.

Prikkpunkt 10M: Litteraturlistene er gjennomgått og det er fjernet irrelevant litteratur som ikke handler om de yngste barna i barnehagen og det er lagt til mer litteratur som handler om de yngste barna og arbeid med de yngste barna i barnehagen.

Prikkpunkt 11M: Endringene som er foretatt i overordna LUB, prikkpunkt 7 under kunnskap og LUB i emne 1, 2 og 3, samt endring av litteratur i emne 1 og emne 4 viser hvordan arbeidet med de yngste barna er knyttet til rammeplanen.

Tilbakemelding på 2.6.1 Undervisningspersonalets sammensetning og kompetanse, side 16 - 18

Prikkpunkt 12M: I forbindelse med søknaden om godkjenning av fagområde helse- og oppvekst hvor frist for tilsvare er satt til 1. september 2016, har vi orientert om at det vil bli opprette 6 faglærer stillinger og en ny studieansvarlig kompetanserådgiver. Tiltakene vil redusere antall stillinger med lav stillingsprosent. Det vil bli ansatt faglærer med relevant utdanning og yrkeserfaring innen fagfeltet. Faglærer vil følge studentene gjennom hele utdanningsløpet.

Prikkpunkt 13M: Kompetansekravet til undervisningspersonell er endret. Vernepleier, sosionom og sykepleier er tatt bort og det fremgår at kravet til formell utdanning er barnehagelærer eller lærer med videreutdanning i pedagogikk eller småbarnspedagogikk.

3.2 Sakkyndig tilleggsvurdering

Tilbyder har tatt tilbakemeldingene fra oss til følge og vi ser at disse er rettet opp i studieplanen og i malen for praksisavtaler. Vi ser at tilbyder har endret opptakskravet for utdanningen i tråd med tilbakemeldingen. Tilbyder har gjennomgått utdanningens innhold og emner: læringsutbyttebeskrivelser og oppdatert litteraturen. Vi ser dermed at innholdet i studiet er mer rettet mot de yngste barna i barnehagen (0–3 år) og inn mot lovverk og rammer som er relevant for arbeid i barnehagen. Tilbyder orienterer ytterligere om tiltak for ansettelser og krav til de ansattes kompetanser.

I tillegg til må-punktene, har tilbyder også etterkommet bør-punktene og det mener vi er bra.

Tilbyder bør sørge for at de faglige ansvarlige i utdanningen skal ha ansvar for å kontinuerlig følge med på ny forskning og kunnskap innenfor dette fagområdet slik at de kan tilpasse litteratur etter dette.

Vi vil i tillegg påpeke at de må bruke rammeplan fra 2011. Videre ser vi at det noen steder i studieplanen blir brukt begrepet kandidat og student andre steder. Tilbyder bør bruke ett begrep gjennomgående.

3.3 Endelig konklusjon fra sakkyndig komité

Utdanningen anbefales godkjent.

Tilbyder bør

- sørge for at de faglige ansvarlige i utdanningen skal ha ansvar for å kontinuerlig følge med på ny forskning og kunnskap innenfor fagområdet
- være entydig i begrepsbruken

4 Vedtak

NOKUT anser de faglige kravene for godkjenning av *arbeid med de yngste barna (0–3 år) i barnehagen*, 60 fagskolepoeng stedbasert undervisning, ved AOF Haugaland som oppfylt. NOKUT godkjenner derfor utdanningen. Vedtaket gjelder utdanningen som er beskrevet i søknaden av 1. mars 2016 og i tilsynsrapporten.

Vedtaket gjelder for følgende studiesteder:

- Haugesund
- Kjøpervik

Vedtaket er fattet med hjemmel i

- lov om fagskoleutdanning § 2
- forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 5-1 (1)

5 Dokumentasjon

Rapporten er skrevet på bakgrunn av

- søknad datert 1. mars 2016, NOKUTs saksnummer 16/00286-1
- tilsvare datert 22. august 2016, NOKUTs saksnummer 16/00286-7

Vedlegg 1:

Sakkyndig komité

Kravene til sakkyndige står oppført i fagskoletilsynsforskriften kapittel 2. De sakkyndige skal vurdere om søknaden oppfyller kravene for godkjenning av fagskoleutdanning, jf. fagskoletilsynsforskriften kapittel 3. Den sakkyndige komité har bestått av følgende medlemmer:

Rådgiver Victoria Elise Olsen, Utdanningsdirektoratet

Victoria Olsen er utdannet førskolelærer og har en Mastergrad i pedagogikk. Hennes masteroppgave hadde tittelen *Små barn og store barnegrupper. En studie av ettåringens mulighet for kontakt med voksne i barnehagen*. Hun har arbeidet som pedagogisk leder i flere barnehager, og jobber nå som rådgiver i avdeling for rammeplan- og lærerplanimplementering i Utdanningsdirektoratet. Her jobber hun med implementering av rammeplanen og innhold på barnehageområdet. Victoria Olsen har også arbeidet ved Høgskolen i Oslo og Akershus der hun blant annet har jobbet med praksisoppfølging.

Førstelektor Nina Johannesen, Høgskolen i Østfold

Nina Johannesen har nylig avsluttet en Ph.D. ved Universitetet i Stavanger. Avhandlingens tittel er *Medvirkning som tiltalte, møter mellom små barns uttrykk, pedagogers tekning og tekster fra Emmanuel Levinas*. Hun har også førskolelærerutdanning og hovedfag i barnehagepedagogikk. Hun har vært avdelingsleder og pedagogisk leder i flere barnehager, og har i en årrekke vært høgskolelektor tilknyttet avdeling for lærerutdanning ved Høgskolen i Oslo og nå Høgskolen i Østfold. Nå underviser hun på Masterstudiene i barnehagepedagogikk og småbarnsvitenskap (0–3 år), spesialpedagogikk, mangfold og inkludering, samt bachelorstudiet i barnehagelærer og ved videreutdanning for barnehagelærere. Hun har publisert en rekke artikler særlig knyttet til de minste barna i barnehagen, samt relasjonsbygging og medvirkning.

Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved fagskolen eller ha andre tilknytninger til tilbyder som kan medføre inhabilitet. De sakkyndige har erklært at de ikke er inhabile i saken. Søkerinstitusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige, og har ingen merknader.